

Володимир ШИНКАРУК

ОЛЕСЬ БАБІЙ – СПВЕЦЬ СЛАВИ СТЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

Полісся завжди дарувало творче натхнення, викликало піднесення духовних і фізичних сил у багатьох майстрів художнього слова. Навіть ті, хто на дуже короткий час пов'язували свою долю з Житомирщиною, не могли не відчутти на собі благодатного впливу цього на диво щедрого і живописного краю, його духовно багатих людей. Мабуть, варто згадати знаменитого французького письменника Оноре де Бальзака, котрий у маєтку своєї дружини Евеліни Ганської у Верхівні активно працював над новими прозовими і драматичними творами, польського письменника Ярослава Івашкевича, який у одній із своїх найпоетичніших новел “Сон-трава” відтворив юнацькі враження від перебування у Житомирі, російського письменника Олександра Купріна, у якого якраз під час недовгого перебування на Поліссі, склався задум знаменитої повісті “Олеся”. На все життя залишилися закоханими у наш край і багато українських письменників.

Пережиті на Житомирщині миттєвості, яскраві життєві враження і факти у подальшому знаходили своє яскраве художнє втілення у літературних творах.

Недавно, перебуваючи у Сполучених Штатах Америки, я випадково натрапив на зшиток старих журналів “Овид” української діаспори у місті Чикаго. В одному із журналів я прочитав невеличку статтю літературознавця Романа Завадовича про відомого українського поета, прозаїка, публіциста і дослідника літератури Олесья Бабія. Я вважав, що з творчістю цього письменника обізнаний достатньо, тому був приємно вражений, довідавшись із статті, що перші поетичні твори Олесь

Бабій написав саме на Житомирщині.

Народився Олесь Бабій у 1897 році у селі Середнє неподалік від міста Калуша, що на Івано-Франківщині. Початкову школу закінчив у містечку Войнилові, середню – у Калуші, вищу освіту здобув у Празі.

У сімнадцятилітньому віці майбутній письменник записався на військову службу до Легіону українських січових стрільців. Легіон входив до складу австрійського війська. Але австрійська влада, боячись згуртованих і озброєних українців, розподілила стрільців по власних військових частинах. Під час першої світової війни Олесь Бабій воював у піхоті на італійському фронті.

Після розпаду австрійської монархії він поступив військовим старшиною на службу до Української Галицької армії. Як відомо, влітку 1919 року Галицька і Наддніпрянська армії здійснили швидкий і успішний наступ на Київ. Стрілецький полк, у якому перебував Олесь Бабій, зупинився на кількадеennis відпочинок у селі Соколівка біля самого Житомира. Значна частина населення активно допомогала українському війську. Втішений цим фактом і переживаючи особливе емоційне піднесення, тут, у Соколівці, Олесь Бабій пише два своїх патріотичних вірша “Привіт січовим стрільцям” та “На Київ”:

*Гей, волинськими шляхами
І безмежними степами
Горде військо в бій іде.
Ідуть Стрільці Січовії
Линуть орли степовії,
Громом пісня їх гуде –
Гей, бій буде!*

“На Київ”, I, с.22

Вірші стали визначальними у творчій долі Олеся Бабія, допомогли йому повірити у власні сили і можливості. Вони одразу були надруковані у газеті “Стрілецька думка”, яка видавалася у місті Старокостянтинові.

Публікація цих двох поезій стала фактом загального визнання творчого обдарування молодого автора, і з того часу

він уже ніколи не полишав літературної діяльності. За 18 наступних років у нього вийшло 6 збірок поезій, 5 збірок прози, а також монографія про Миколу Федюшку-Євшана. Серед книг Олесь Бабія, написаних у цей період, були і такі, які не тільки свідчили про поступальний розвиток таланту письменника, а й активно впливали на літературний процес на Західній Україні. До таких книг, без сумніву, належать збірки “Ненависть і любов” (1921), “Поезії” (1923), “Перехрестя” (1930), “За щастя оманю” (1937) та інші.

Уже у 1934 році у статті “Поезія по цей бік барикади” Богдан-Ігор Антонич назвав Олесь Бабія “найздібнішим поетом” нового покоління письменників, у творчому доробку якого є твори “непересічної вражаючої сили” (II, с. 114).

Після поразки національно-визвольного руху в Україні колишній січовий стрілець жив у Чехії і Словаччині, згодом перебрався до Львова. Разом із молодими письменниками-символістами Василем Бобинським, Юрком Шкрумеляком, Романом Купчинським та іншими організував літературний гурток “Митуса”, випустив чотири номери мистецького альманаху з аналогічною назвою. У 1925 році Олесь Бабій увійшов до складу редакції журналу “Національна думка”, а згодом став його редактором. У січні 1928 року він починає редагувати друкований орган проводу Організації Українських націоналістів “Розбудова нації”, стає учасником I Конгресу українських націоналістів, який відбувся у січні-лютому 1929 року у Відні. За організацію і проведення Конгресу, а також “за антидержавну діяльність” польська влада у листопаді 1931 року засудила Олесь Бабія до тюремного ув’язнення строком на 4 роки. Покарання письменник відбував у Дрогобицькій в’язниці.

Після звільнення Олесь Бабій друкувався у львівських часописах “Діло” та “Українські вісті”, а у 1939 році, напередодні приєднання території Західної України до складу Радянського Союзу, він перебрався углиб Польщі. Працював шкільним інспектором та викладачем гімназії у місті Холмі. На жаль, спішно виїжджаючи зі Львова, письменник не зміг забрати з собою багатий літературний архів, тому декілька майже завершених поетичних і прозових творів було втрачено

назавжди.

У роки Великої Вітчизняної війни Олесь Бабій активно співпрацював з ОУН, але у липні 1944 року, із зрозумілих причин, відправився в еміграцію. Після кількох літ поневірянь у таборах для переміщених осіб він оселяється у Німеччині, згодом переїздить до Сполучених Штатів Америки у місто Чікаго. Тут він прожив майже 30 років. Помер письменник у 1975 році.

В останні роки життя Олесь Бабій викладав в університеті, працював у редакції місцевого часопису. В еміграції він створив поеми “Жнива” (1946), “Повстанці” (1956), видав збірку поезій “Світ і людина” (1947), надзвичайно цікаву монографію про В.Шекспіра (1965). У 1969 році вийшла з друку його збірка “Вибране з творів”, до якої увійшло усе краще, що написав автор протягом 50 років творчої діяльності.

Знаменно і символічно, що відкривали збірку два невеликих вірша, які з’явилися в Олеся Бабія за відомих подій влітку 1919 року у живописному селі Соколівка біля Житомира...

- I. Бабій О. Зродились ми великої години: Вибрані поезії. Спогади. Матеріали. – Дрогобич: Видавнича фірма “Відродження”, 1997. – С. 22.
- II. Антонич Б.-І. Поезія по цей бік барикади. // Дзвін. – Львів, 1990. – № 5. – С. 114.